

Г.М. Карбонишин, І. В. Ленків, кО. П. Панчук, І. О. П'ятківський, С. М. Рижак, Г. Б. Синиця, М. Б. Фижик.

УДК 378.1

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ –
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Москалюк Н. В.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: natalen29@gmail.com

Сучасний стан реформування освіти в нашому суспільстві потребує підвищення якості підготовки фахівців вищих навчальних закладів, адже освіта для сьогоднішніх випускників не може ототожнюватися лише з отриманням знань, виробленням умінь і навичок, вона повинна сприяти формуванню компетентного фахівця, конкурентноспроможного на ринку праці. Студенти повинні вміти використовувати отримані у процесі навчання знання у практичній діяльності, мати розвинуте логічне мислення, достатній рівень розвитку пізнавальних здібностей, навички використання комп'ютерних технологій для організації своєї праці, вміння проводити на підставі аналізу отриманих даних перевірку запропонованих тверджень, а також знаходити й обґрунтовувати вибір оптимальних рішень. Проблема підготовки вчителя є чи не найголовнішою, найпріоритетнішою, бо який учитель – така і школа, а від школи залежить рівень освіченості, вихованості громадян держави. Саме тому необхідним є пошук шляхів, які дадуть змогу зробити новий крок у підготовці майбутніх вчителів природничих дисциплін [1].

На кафедрі ботаніки та зоології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка науково-дослідна робота з ряду дисциплін, а саме ботаніки (анатомії і морфології рослин), систематики рослин, фізіології рослин, біологічних основ сільського господарства, зоології, генетики, охорони природи організовується і проводиться у природі (лабораторія біології та екології

«Голицький біостаніонар», агробіологічна лабораторія) в спеціалізованих навчальних лабораторіях кафедри, обладнаних технічними засобами навчання, де для її проведення є всі необхідні умови: підручники, навчальні посібники, ілюстративний матеріал (таблиці, схеми), гербарій, колекції, вологі препарати, муляжі, мікропрепарати, постійно діючі стенди, мікроскопи, реактиви тощо.

Викладачі кафедри активно проводять роботу з популяризації знань про біологію рослинного і тваринного світу. Головні завдання цієї роботи полягають у тому, щоб у доступній формі донести інформацію про те, як функціонують рослинний і тваринний організми, для чого вивчати особливості життєдіяльності рослин і тварин, як знання про рослинний і тваринний світ можуть допомогти у вирішенні глобальних викликів сучасності, сприяти виникненню інтересу у студентів до науки, захоплення і поваги до обраної професії тощо. Основна мета навчальної діяльності студентів – сформувати у них знання, вміння та навички, які потрібні для організації і проведення досліджень в лабораторіях та на навчально-дослідній ділянці, а також поглибити теоретичні знання і практичні вміння та навички, які необхідні для вивчення біологічних дисциплін у вищій школі, навчального предмета «Біологія» у середній загальноосвітній школі, організації позакласної та позашкільної роботи зі школярами. Отримані вміння допоможуть майбутнім учителям організувати дослідницьку роботу школярів.

У навчально-виховному процесі викладачі використовують технології, методи й форми, які дозволять ефективно реалізувати цілі та завдання кожного окремого заняття. На практиці видно, що найефективнішим навчання стає тоді, коли студент виявляє максимальну активність, а викладач виконує роль консультанта – допомагає самостійно робити висновки й узагальнення, спираючись на власний життєвий досвід. На своїх заняттях викладачі кафедри намагаються поєднати традиційні та інноваційні методи навчання, враховуючи основні дидактичні принципи: науковість, цілісність, послідовність, наочність та доступність. З метою підвищення ефективності навчання, використовують метод проблемного навчання, форми групової, індивідуальної та самостійної роботи, надають перевагу розв'язуванню завдань

логічного, дослідницького, навчального і пошукового характеру. Особливу увагу приділяють використанню інформаційно-комунікаційних технологій, різноманітним формам роботи з освітніми онлайн-серверами та інтернет ресурсами, які формують в студентів позитивну мотивацію та покращують якість набутих знань з навчальних дисциплін. У процесі формування дослідницьких умінь, студенти вчаться самостійно одержувати знання шляхом оволодіння специфічними вміннями: аналізувати, порівнювати, бачити проблему, висувати гіпотезу, планувати й проводити експерименти, рефлексувати та оцінювати свою діяльність, трансформувати раніше засвоєні знання в нову ситуацію тощо. Вважаю, що секретом успішного заняття є створення атмосфери співробітництва, розуміння і доброзичливості.

Викладачі кафедри використовують різноманітні засоби при підготовці студентів: організація виставок, майстер-класів, екскурсій, семінарів, круглих столів, олімпіад, участь у проведенні фестивалів науки «Наукові пікніки», «Місто професій», «День знань» тощо. Проект Наукові пікніки розпочався у Варшавському Центрі Науки Коперніка. Мета проекту – популяризація науки простим, зрозумілим і практичним способом за допомогою демонстрації цікавих експериментів широкому загалу. Експерименти зможуть зробити діти самостійно, вони будуть корисні і для вчителів, які зможуть використовувати їх у своїй педагогічній практиці. Наукові пікніки в Україні – це завжди щось цікаве: інтерактивні експерименти та досліди від технологічно складних до тих, що базуються на зовсім простих предметах: олія, клей, рідке мило, кімнатні рослини чи соломка для напоїв. На пікніках не подають теорію, а захоплюють, розважають, розкривають таємниці фізики, хімії, біології та інших сфер науки, показують цікаві досліди, які не входять у рамки шкільної програми. Основна мета – сформувати у школярів креативний підхід до вивчення природничих наук. Щороку різна тематики, тому до пікніків залучають спеціалістів, науковців, ентузіастів, які діляться своїми знаннями з публікою. Викладачі хіміко-біологічного факультету, зокрема кафедри ботаніки та зоології, прагнуть поділитися своїми знаннями з іншими, продемонструвати їх наочно, щоб їхні знання

і вміння не залишилися в стінах університету, а відкрилися широкому загалу. І здійснюємо це ми за допомогою такої своєрідної забави, наукової гри, яка буде цікава усім, адже усі люблять бавитися незалежно від того, чи це є дитина, чи доросла людина, чи навіть літня. Усі люблять робити експерименти і прагнуть навчитися чогось нового. Участь в організації та презентації експериментів беруть також студенти і магістранти факультету. Це для них хороша практика і виявлення інтересу до науки, можливо, саме зараз серед нас підростають майбутні генії науки?

Отже, розвиток інтересу студентів до навчальних і наукових досліджень забезпечує фахову підготовку майбутніх фахівців, готовність до професійної діяльності. Викладачі повинні організувати навчально-пізнавальний процес та посилити мотивацію так, щоб у студента виникла потреба набувати нові знання, формувати вміння й навчатись упродовж усього життя. Саме тому, в процесі підготовки фахівців у вищому навчальному закладі всі зусилля повинні бути спрямовані на високий рівень професіоналізму, поєднаний з високою культурою й гуманістичними світоглядними позиціями.

1. Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

УДК 581.9

**ФЛОРА ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНД
УРМАНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА**

Мрочко Н.В., Мацюк О.Б.

Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка

E-mail: ksjynja_13@ukr.net

Збереження біорізноманіття є глобальною екологічною проблемою і вирішення її можливе тільки на основі вичерпних знань про різноманіття рослинного світу конкретних регіонів. З огляду на це, важливе значення мають флористичні дослідження,